

STIFTELSEN BERGENS SJØFARTSMUSEUM

Rapport fra

Marinarkeologiske registreringer

**Detaljregulering for Johan Sverdrup oljerørledning fra
Bergsvikhamn til Mongstad.
Austrheim kommune
Hordaland fylke**

Innledning og formål

Den 07/10 og 08/10 2014 gjennomførte Bergens Sjøfartsmuseum marinarkeologiske registreringer ved Bergsvikhamna, Austrheim kommune.

Foranledningen for undersøkelsene var en oversendt oppstart av planarbeid for detaljregulering for Johan Sverdrup fra Bergsvikhamn til Mongstad. Museet varslet krav om marinarkeologiske registreringer ved gjentatte anledninger i prosessen med planarbeid relatert til ilandføring. Med hjemmel i Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner, §§ 9 og 14, ble det derfor fra Bergens Sjøfartsmuseum som vedkommende myndighet, stilt krav om marinarkeologiske registreringer i søknadsprosessen.

Formålet med registreringene var å vurdere fremtidige tiltaks grad av konflikt i forhold til eventuelle marine kulturminner, samt å vurdere det maritime kulturlandskapet i det berørte området.

Undersøkellesområde og bakgrunn

Bergsvikhamn er nevnt som anvendelig havn i fra eldre losbøker, noe navnet også tilsier.

En må derfor regne med at maritim ferdsel og aktivitet i området kan ha avsatt spor på sjøbunnen og i kystlandskapet. Det har ikke tidligere vært gjennomført marinarkeologiske registreringer i spesielt Bergsvikhamn, hvor funnpotensialet ble ansett for å være høyest. Bergens Sjøfartsmuseum anså det derfor som nødvendig å gjennomføre marinarkeologiske registreringer i forbindelse med planarbeidet.

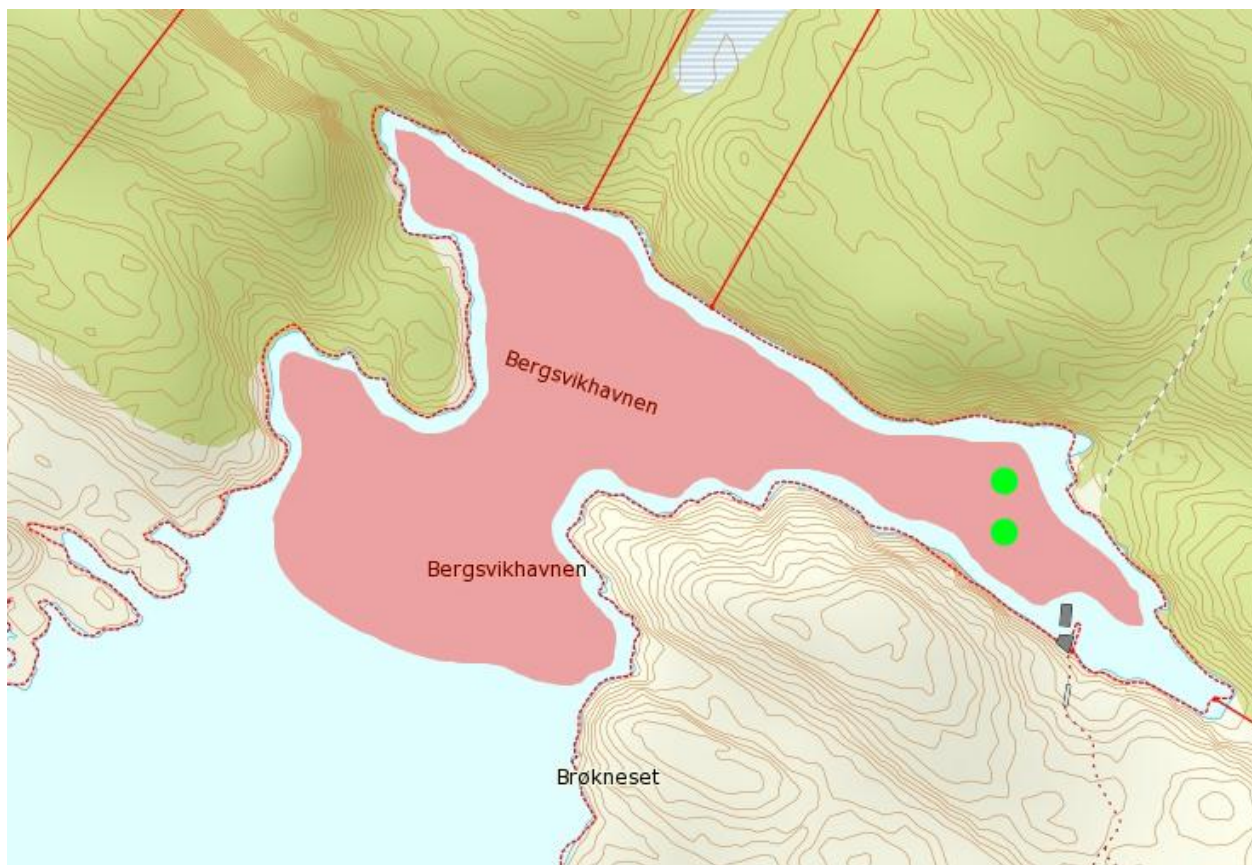
Undersøkelsene

Undersøkelsene ble utført av Eirik H. Søyland, Tord K. Karlsen og Kjetil Sundsdal ved Bergens Sjøfartsmuseum. Alle er sertifisert for vitenskapelig dykking (klasse S). Det ble benyttet selvforsynt pusteutstyr (SCUBA) med kommunikasjon mellom dykker og dykkeleder. Redningsdykker sto parat ved dykk.

Som utgangspunkt for undersøkelsene ble det brukt plankart oversendt i forbindelse med plansaken.

Det ble gjennomført visuelt søk ved bruk av dykker samt sonar i området. Det ble anvendt sondestang under dykkingen for å lokalisere eventuelle større strukturer som ikke var synlige på bunnoverflaten.

Grunnet antatt dårlig potensiale for kulturminner ble traseene øst for Bergsvikhamna nedprioriterte.

Kart over undersøkt område (undersøkt område markert med rødt), funnsted markert med grønne prikker.
Kart: Statens kartverk.

Resultater

Det var generelt sett gode forhold for den visuelle undersøkelsen. Sjøbunnen besto av skjellsand og mudder. Umiddelbart ved igangsetting av undersøkelsen ble vi oppmerksomme på minimum to mindre ballasthauger. Den ene av disse er avbildet her til venstre.

Haugene er små i omfang og gir en bekreftelse på eldre tids bruk av stedet som havn, selv om haugene i seg selv ikke lar seg nøyaktig datere.

Det ble tatt steinprøver av ballasthaugene i den hensikt å indikere hvorvidt ballasten kan være lokal eller om den er resultat av handel fra andre steder enn Austrheim. Prøvene er i skrivende stund til vurdering hos geolog.

Utover dette var det ingen funn som vil la seg berøre av kulturminnelovens §14. Bukten har en mindre terskel som har resultert i noe sedimentering på det dypeste punktet, noe som vanskeliggjør undersøkelser i området.

Konklusjon

Under de marinarkeologiske registreringene ved Bergsvikhamn ble det gjort funn av ballastrøyser under vann som kommer under bestemmelsene om automatisk fredning eller annet vern i Kulturminneloven §14, men ut fra plankartene presentert fra ABO Plan & Akritektur for Statoil er det lite trolig at disse vil bli negativt påvirket av det foreslåtte arealinngrepet.

Bergen, 16.10. 2014.

Tord K. Karlsen